

Elementarz domowego budżetu

ODC. 6. K jak karta

KARTY PŁATNICZE, CZYLI PLASTIK W PORTFELU

Najczęściej korzystamy z kart debetowych i kredytowych. Czym one się różnią? I ile kosztuje ich utrzymanie?

Grasz w karty?

Płatność gotówką czy kartą? Któż z nas choć raz nie usłyszał w sklepie tego pytania? Polacy cały czas lubią mieć przy sobie gotówkę, ale nie da się ukryć, że to właśnie transakcje przy użyciu kart płatniczych stają się coraz bardziej popularne.

Na początku 2000 r. Polacy mieli niespełna 9 mln kart płatniczych. Dziś w naszych portfelach trzymamy ponad 33,3 mln kart – tak wynika z danych Narodowego Banku Polskiego za IV kwartał 2012 r. W ciągu tylko trzech miesięcy zeszłego roku liczba kart wzrosła o 124 tys. Pojedyncza karta płatnicza posłużyła do realizacji średnio 10 transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 973 zł. Czyli średnio jedna „karciana” płatność wyniosła 99 zł.

Korzystanie z kart staje się coraz bardziej popularne. Przybywa także miejsc, gdzie plastikowymi pieniędzmi, jak popularnie nazywa się karty, można płacić. W IV kwartale 2012 r. liczba działających na polskim rynku punktów handlowo-usługowych, czyli sklepów i innych miejsc, gdzie zapłacimy kartami, wzrosła o 4 tys., do 237,4 tys. (w III kwartale 2012 r. było 233,4 tys. podmiotów).

Nadal jednak spotykamy informacje typu: „Płatność kartą od 15 zł!”. W wielu punktach nie ma terminali, bo jak twierdzą handlowcy, opłaty pobierane od transakcji kartą ciągle są zbyt wysokie. I jak podkreślają, płatności bezgotówkowe byłyby bardziej popularne, gdyby organizacje płatnicze (m.in. Visa i MasterCard) jeszcze obniżyły opłaty interchange. Jeszcze, bo sklepy obecnie płacą średnio 1,3 proc. od każdej transakcji. To o 0,3 pkt proc. mniej niż w ubiegłym roku. W Sejmie znajduje się aż pięć projektów ustaw, które przewidują dalszą obniżkę tych opłat.

Jak zapłacić kartą?

Pewnie nieraz zastanawiałeś się, jak za pomocą niewielkiego kawałka plastiku można zapłacić za towar czy usługę? Ten proces angażuje kilka podmiotów i instytucji – nie tylko ciebie i sklep, ale także bank, który taką kartę ci wydał, oraz centrum rozliczeniowe. Wygląda to następująco: wszystko zaczyna się od tego, że sprzedawca wprowadza kartę do terminalu – przesuwając ją przez specjalny czynniki pasków lub w przypadku kart z mikroprocesorem wsuwa w przypadku kart z mikroprocesorem wsuwa do samego czytnika. W tym momencie terminal odczytuje informacje zapisane na karcie – jej numer, okres ważności. Następnie sprzedawca wprowadza kwotę płatności. Zanim jednak pieniądze z twojego konta popłyną elektronicznie

strumieniem do sklepu, taką transakcję musisz jeszcze potwierdzić numerem PIN, czyli wystukać specjalny, znany tylko sobie numer na klawiaturze terminala. Potem wszystkie dane przesyłane są do centrum rozliczeniowego, które z kolei łączy się z twoim bankiem, by sprawdzić, czy dana transakcja może zostać wykonana. Jeśli tak, terminal drukuje pokwitowanie – tak jest w przypadku kart wymagających potwierdzenia numerem PIN. Są jednak karty, które zamiast numeru PIN wymagają podpisu. Ten trzeba złożyć na wydruku potwierdzenia, a sprzedawca musi porównać go z podpisem widniejącym na twojej karcie. Jeśli się zgadza, transakcję można uznać za zrealizowaną.

Tak z grubsza można opisać działanie kart. Many ich kilka rodzajów. Najpopularniejsze są karty debetowe. Ich główną cechą jest to, że po dokonaniu transakcji taką kartą wydana kwota potrącana jest z naszego rachunku bankowego w ciągu co najwyżej kilku dni od jej dokonania. Gdy robisz zakupy i płacisz za nie kartą debetową, bank niejako zabiera z twojego rachunku kwotę, na jaką opiewa transakcja. Karta debetowa to na pewno dobre rozwiązanie dla osób, które nie lubią nosić przy sobie gotówki.

Nadal jednak spotykamy informacje typu: „Płatność kartą od 15 zł!”. W wielu punktach nie ma terminali, bo jak twierdzą handlowcy, opłaty pobierane od transakcji kartą ciągle są zbyt wysokie. I jak podkreślają, płatności bezgotówkowe byłyby bardziej popularne, gdyby organizacje płatnicze (m.in. Visa i MasterCard) jeszcze obniżyły opłaty interchange. Jeszcze, bo sklepy obecnie płacą średnio 1,3 proc. od każdej transakcji. To o 0,3 pkt proc. mniej niż w ubiegłym roku. W Sejmie znajduje się aż pięć projektów ustaw, które przewidują dalszą obniżkę tych opłat.

Kredyt od ręki

Na innej zasadzie działają karty kredytowe. Karta taka funkcjonuje jak kredyt: bank, wydając ci ją, wyznacza jednocześnie limit kredytowy, do jakiego możesz się zadłużyć. Od ciebie tylko zależy, czy z takiego kredytu skorzystasz, czy nie. Jeśli dokonywałaś transakcji swoją kartą kredytową, na koniec okresu rozliczeniowego otrzymasz zestawienie dokonanych operacji wraz z kwotą, jaką musisz zwrócić bankowi. I tu bank daje ci wybór: możesz spłacić wszystko od razu i wtedy nie będziesz płacić odsetek od udzielonego ci kredytu (zazwyczaj tzw. okres bezodsetkowy trwa ok. 50 dni), albo spłacić tylko część zadłużenia (minimalnie 5-10 proc. długu), a resztę oddasz później w oprocentowanych ratach.

Zaletą karty kredytowej jest to, że z takiej pożyczki możesz korzystać przez wiele lat i nie musisz za każdym razem składać ton dokumentów w banku. Wady? Jej utrzymanie

Jak bezpiecznie korzystać z karty

- ▶ Nie ujawniaj nikomu naszego numeru PIN. Jeśli złodziej ukradnie nam kartę, znając PIN, bez problemu będzie mógł dobrać się do pieniędzy na naszym koncie albo na nasz koszt zrobić zakupy.
- ▶ Gdy wstępujemy PIN na klawiaturze bankomatu czy terminalu do kart, zastanawiamy dłońmi palce, by nikt nie widział, jakie cyfry wciskamy. Żeby nie paść ofiarą skimmerów, czyli przestępców nielegalnie kopiujących pasek magnetyczny karty płatniczej i wykorzystujących duplikaty kart, należy zwrócić uwagę na to, czy np. na klawiaturze bankomatu nie ma podejrzanych nakładek bądź dodatkowych elementów przy szczelinie, do której wkładamy kartę.
- ▶ Zawieruszyła nam się karta płatnicza? Nie czekajmy, aż się odnajdzie, tylko od razu dzwoimy do banku i ją zastrzeżymy. „Numer alarmowy”, pod który można dzwonić w razie utraty karty, warto zawsze mieć przy sobie. Nie zwlekajmy, bo czas może działać na naszą niekorzyść. Zgodnie z przepisami banki zobowiązane są przejmając na siebie całą odpowiedzialność za ewentualne transakcje dokonane utraconą kartą dopiero od momentu jej zastrzeżenia. Natomiast za operacje wykonane już po utracie karty, ale jeszcze zanim zdążyliśmy ją zastrzec w banku, odpowiadamy sami – do równowartości 150 euro.
- ▶ Jeśli korzystamy z konta przez Internet, zadbajmy o zabezpieczenie komputera poprzez zainstalowanie programu antywirusowego. Wiele firm oferuje wersje do użytku domowego za darmo. Program powinien mieć włączoną opcję stałej aktualizacji, by wychwytywać najnowsze zagrożenia. Nie wolno nikomu udostępniać swoich kodów dostępu do rachunku.

może cię słono kosztować, jeśli np. będziesz chciał za jej pomocą wypłacić pieniądze z bankomatu. Przede wszystkim od razu zostaniesz obciążony prowizją (ok. 2-3 proc. wypłacanej kwoty). Poza tym od momentu wypłaty gotówki aż do spłaty zadłużenia na karcie bank będzie naliczał wysokie odsetki. Bo w założeniu taka karta służy tylko do transakcji bezgotówkowych, a nie wypłacania pieniędzy z bankomatu. Na podobnych zasadach działają karty obciążeniowe. Od „kredytówki” różnią się tym, że zadłużenie trzeba oddać bankowi

w całości na koniec okresu rozliczeniowego. Zaletą takiej karty jest to, że możesz płacić nią za zakupy nawet wtedy, gdy na rachunku nie masz ani grosza. Jedynym ograniczeniem jest wysokość limitu wydatków, jaki bank przyznał na twoją kartę. Uwaga! W ostatnim dniu okresu rozliczeniowego musisz mieć na rachunku kwotę równą wartości dokonanych transakcji oraz należnych bankowi prowizji. Jeśli nie masz takiej sumy, bank naliczy wysokie odsetki karne i zażąda spłaty długu. Jak więc widzisz, korzystanie z takiej karty może cię słono kosztować.

Wszystko, co musisz wiedzieć o plastikowych pieniądzach

KARTA PŁATNICZA TO TYLKO NIEPOTRZEBNY GADŻET?

Nadal wiele osób tak uważa. Ale nie da się ukryć, że ten sposób regulowania płatności jest wygodniejszy i bezpieczniejszy niż posługiwanie się gotówką.

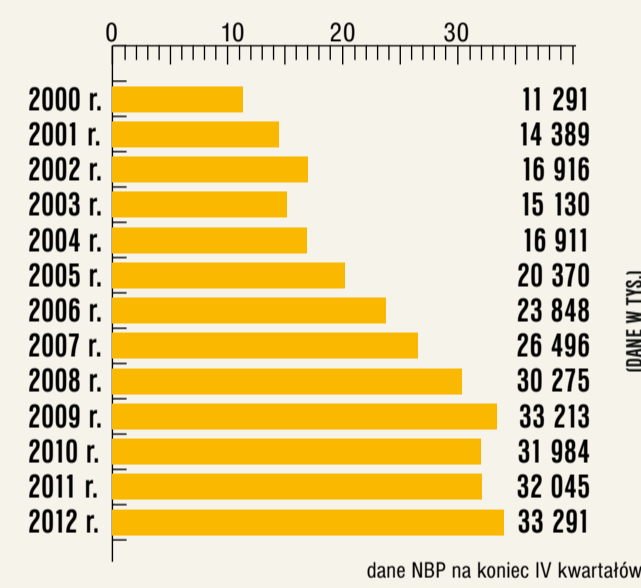
Przynaj sam – ile razy zgubiłeś pieniądze? Może padłeś ofiarą kieszonkowca? A ile razy biegłeś od sklepu do sklepu, by wymienić pieniądze na drobne? Dzięki korzystaniu z kart płatniczych takie problemy będą ci obce. Kartą płatniczą możesz zapłacić za zakupy zrobione zarówno w sklepie, jak i przez Internet. Dzięki niej masz dostęp do swoich pieniędzy przez 24 godziny na dobę, i to niemal w każdym zakątku świata. Nie musisz już nosić przy sobie portfela wypchanego banknotami. A nawet

jeśli w danym sklepie płatności kartą nie są przyjmowane, zawsze można wypłacić gotówkę z bankomatu. Zgubisz kartę? Nie musisz drzeć o swoje pieniądze. Jeśli szybko zastrzeżesz kartę, z twojego rachunku nie zniknie nawet grosz.

To niejedyny zalety korzystania z karty. Warto zwrócić także uwagę na money back – bonus, który obecnie ma w ofercie wiele banków. Jeśli zapłacisz za zakupy kartą płatniczą, bank odda ci część wydanych pieniędzy (czasami nawet 3-5 proc.).

Inną ciekawą usługą jest cash back, czyli możliwość wypłaty pieniędzy w kasie sklepu przy okazji dokonywania zakupów. To rozwiązanie jest korzystne w sytuacji, gdy pilnie potrzebujemy gotówki, a nie mamy w tym momencie dostępu do bankomatu. Cash back oferuje coraz więcej sklepów. Bez względu jednak na to, jaką kartę mamy – debetową, kredytową czy obciążeniową, czy wypłacamy pieniądze z bankomatu, czy też wykorzystujemy ją do płatności – warto przestrzegać podstawowych zasad bezpieczeństwa.

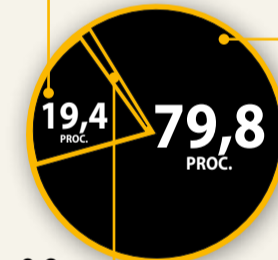
JAK ZMIENIA SIĘ LICZBA WYDAWANYCH KART PŁATNICZYCH

JAKIE KARTY MAMY W PORTFELU?

KARTY DEBETOWE

KARTY KREDYTOWE

KARTY OBciążENIOWE

źródło: NBP, dane za IV kwartał 2012 r.

REWOLUCJA W PŁATNOŚCIACH

Można za zakupy zapłacić kartą bez wbijania kodów czy podpisywania rachunków? Można. Tak działają karty zbliżeniowe, które umożliwiają dokonywanie drobnych płatności bez konieczności podawania kodu PIN. Co więcej, teraz nawet nie musimy mieć karty, by zapłacić za zakupy. Wystarczy... telefon.

Karta wyposażona jest w specjalny chip z miniaturową anteną, który może być zamontowany na karcie bankowej albo dodany do innego przedmiotu, np. telefonu komórkowego, zegarka czy breloczka. Takim chipem można płacić jak normalną kartą. Wystarczy zbliżyć go do czytnika i już! Możemy zapomnieć o PIN-ach i podpisach. W ten sposób możesz zapłacić za zakupy czy usługi do 50 zł. Za większe zakupy także możemy zapłacić tą kartą, ale takie transakcje zabezpieczone są już kodem PIN.

Czy w dobie ataków hakerów, kopiowania danych zapisanych na tradycyjnych kartach ta technologia jest bezpieczna? Jest bezpieczniejsza niż gotówka w kieszeni. Bo pieniądze złodziej zawsze może ci ukraść, a kartę w razie jej utraty możesz zablokować. I nikt z niej nie będzie mógł skorzystać.

Jednak i to rozwiązanie ma wady. Największym minusem jest ciągle niewielka liczba punktów akceptujących ten rodzaj kart. W Polsce sklepy i punkty usługowe mają ok. 105 tys. terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych. Dla porównania: liczba zwykłych terminali POS sięga obecnie 290 tys.

Coraz bardziej popularne stają się także płatności przy użyciu telefonu komórkowego. Jest to możliwe dzięki technologii NFC (Near Field Communications). Polega to na tym, że w telefonie instalujemy oprogramowanie od swojego banku i już możemy nim dokonywać płatności. Wadą takiego rozwiązania jest to, że aplikacje można zainstalować tylko w najnowszych modelach telefonów, czyli w smartfonach wyposażonych w moduł NFC.

KRZYŻÓWKA						
SA FORMA PŁATNOŚCI	SKRYTKA W SKARBUCY BANKOWYM	INDEKS CEN GIEŁDY W TOKIO	UPOSAŻENIE PRZYSŁUGUJĄCE POSŁOM	MOŻE BYĆ Z MARŻĄ		
		1				
METODA WYCENY (DISCOUNTED CASH FLOW)	RYNEK AKCJI POZA GIEŁDĄ	BRZEZCZAŁY W WIELKI TALARY	KOKOSOWY W POWIĘDZENIU	GŁOS WĘŻA		7
		„GROSZE” W USA	WYSPA ODYSA		2	UBEZPIECZENIOWY
NAGŁY WZROST KONIUNKTURY		SKALA NAJMNIEJSZYCH JEDNOSTEK	... PODATKOWE - WAGNES DLA INWESTORÓW	PLANOWE ROZDZIELENIE PIENIĘDZY NA RÓŻNE CELE, INNE NIŻ DOTYCHCZASOWE	6	5
RODZAJ PAPIERU WARTOŚCIOWEGO, WYSTAWIONEGO PRZEZ TRASANTA	NP. RZESA		DZIAŁ GOSPODARSKI		4	RACHUNEK BIEŻĄCY (SKRÓT)
LAMÓWKA GIEŁDA W LONDYNIE (SKRÓT)	Z MINISTREM SŁAWNY WILHELM					TALONY
		3	HOTELOWY	PAPIERY WARTOŚCIOWE, COLATERALIZED DEBT OBLIGATIONS (SKRÓT)		WŁASNE CZTERY KATY
WYKUP PRZEDSIĘBIORSTWA WSPARTY KREDYTEM (SKRÓT)				ANON LUB KATION		
PAPIER WARTOŚCIOWY ALBO SYNONIM ZALETY			OGÓLNE WYTYCZNE			

Rozwiązanie krzyżówki

1. PŁATNOŚĆ 2. KARTY 3. KARTY 4. KARTY 5. KARTY 6. KARTY 7. KARTY

Rozwiązanie krzyżówki nr 5 z 22.05.2013 r. Hasło: UBEZPIECZENIE Laureat: JERZY KASPRZAK, DEBSKA KUźNIA

Nagrodą jest karta podarunkowa do sieci sklepów EURO RTV AGD o wartości **100 zł**

Rozwiązanie krzyżówki wyślij SMS-em na numer 72150, w treści wpisując: F1.NBP6 hasło krzyżówki.imie.nazwisko.adres Nie używaj polskich znaków. Koszt jednego SMS-a to 2 zł netto (2,46 zł brutto). Termin nadsyłania zgłoszeń do tego numeru – 1.06.2013 r. włącznie. Nazwisko zwycięzcy dzisiejszej krzyżówki zostanie opublikowane w FAKCIE 5.06.2013 r. Nadesłanie rozwiązania SMS-em oznacza zgodę na publikację danych, czyli imienia, nazwiska oraz miejsca zamieszkania. Pełny regulamin do wglądu w redakcji FAKTU. UWAGA! Spośród osób, które nadesłały prawidłowe odpowiedzi na wszystkie 9 krzyżówek, rozlosujemy nagrodę główną – kartę podarunkową o wartości 1000 zł na zakupy w sklepie EURO RTV AGD.

Pecunia non olet (łac.): - Pieniądze nie śmierdzą

rys. Piotr Kalisz